

Milí žiaci 5. B,

našou nasledujúcou témou, ktorej sa máme venovať je „**Práca- trest alebo radosť**“. Nachádza sa v učebnici **Dejepis pre 5. ročník základnej školy** na **str. 54/55**. Túto tému som vám rozdelila do dvoch celkov. V tomto dokumente nájdete poznatky o prvých najstarších profesiách, t.j. *zberač a lovec, roľník*. Prosím, pre pochopenie tejto témy si nižšie uvedený **text prečítajte a pozrite si obrázky**. Následne si do svojich zošitov **prepíšte poznámky**.

Taktiež vám posielam **pracovný list**, aby ste si vedomosti upevnili. ☺ Tento pracovný list si buď vytlačte/prepíšte, vypracujte, následne sfoťte a zašlite na e-mail: **madejova.vladka@gmail.com** alebo **do našej spoločnej skupiny**. Ak z akéhokoľvek dôvodu nemôžete tento pracovný list vypracovať a odoslať mi ho, skontrolujem vám ho po nástupe do školy.

Zadanie vypracovať do 24.03.2020.

Držím prsty pri samoštúdiu a pevne verím, že všetkému pochopíte.

S pozdravom

tr. uč. Madejová

PRÁCA- TREST ALEBO RADOSŤ

Od samého začiatku svojich dejín museli ľudia **pracovať**. Len tak mohli prežiť. Aj hľadanie rôznych plodov a rastlín bola práca. Potom začali loviť zvieratá. **Zberač a lovec** sú teda **najstaršie ľudské profesie**.

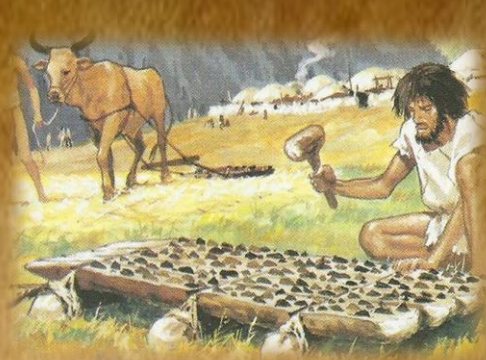
Na Zemi nebolo stále rovnaké podnebie. Pravidelne sa **striedali obdobia chladu (ľadové doby) a tepla (medziľadové doby)**. Tieto obdobia trvali **desaťtisíccky rokov**, takže človek ich striedanie nedokázal postrehnúť.

V **poslednej dobe ľadovej** žili v Európe **lovci mamutov**. Príroda sa podobala na dnešnú **Sibír**. Ľad sa roztápal len na niekoľko letných mesiacoch. Skúpe slnko rozmočilo zem iba na povrchu. Mrazom odolali len najodolnejšie stromy a kríky, namiesto trávy rástli **lišajníky a machy**. Aj zvieratá žili iné, také ako dnes na severe (**soby, svište, vlky, snežné zajace a lišky**), ale aj také, čo už dávno vyhynuli, napr. **mamuty, jaskynné medvede a jaskynné levy**.

Lovci veľkých zvierat- mamutov žili aj na Slovensku. Najznámejší sú lovci z Moravian pri Piešťanoch. Neskôr ľudia zistili, že môžu sami **chovať zvieratá a sadiť rastliny**. Stali sa poľnohospodármi, **rolníkmi**. Poľnohospodárstvo bolo po **celý čas doterajších ľudských dejín hlavným zamestnaním človeka**, len posledných 100 rokov sa čoraz viac ľudí zamestnáva **inak**.

Roľnícke obdobie sa začalo ako v rozprávke o krajine, v ktorej človek žne bez toho, aby musel siať. Hovorí sa jej **krajina „úrodného polmesiaca“**, lebo vytvára **mohutný hornatý oblúk (podobný mesačnému kosáku)** medzi **Kaspickým a Červeným morom**. Táto oblasť je **pravlasťou obilia**.

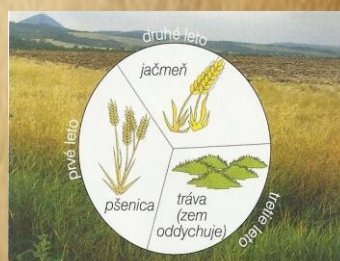
Na také miesta prichádzali **ľudia** a úrodu si odnášali do svojich domovov **v nížinách**. Potom urobili **revolučný objav**- zistili, že ak zrnko padne na úrodnú pôdu, **vzide**. V nížinách bolo úrodnej pôdy nadostač. Ľudia do nej siali obilie a žali potom rovno pri dome. **Naučili sa obrábať pôdu, ničiť burinu a zavodňovať suchú zem**. Tým sa úroda **zmnohonásobila**.

Práca v poľnohospodárstve bola vždy **veľmi ťažká**. Tisíce rokov ľudia obrábali zem len **jednoduchými nástrojmi** a pomocou svojej sily a sily zvierat. Používali hlavne **motyky a pluhy**. Pluhy ťahali kone alebo kravy. Len dnes môžu roľníci pôdu obrábať pomocou **strojov**.

Dlhé tisícročia roľníci nepoznali hnojenie pôdy. Pozorovaním pôdy si však dokázali pomôcť inak. Zistili, že rastliny na poli môžu striedať a jeden diel poľa nechávali každý tretí rok neobrobený. Tento spôsob hospodárenia voláme **trojpoľný systém**.

V krajine „úrodné polmesiaca“ mamuty nežili, nebola tam step, ale hory a v nich horské zvieratá, divé kozy a ovce. Ľudia ich lovili, ale niekedy chytili živé a držali v ohradách ako rezervu na horšie časy. Človek pri tom urobil ďalší revolučný objav, zistil, že zvieratá sa v zajatí môžu rozmnožovať. Od tej chvíle ich nemuseli loviť, choval si ich toľko, koľko potreboval. Z týchto zvierat mal úžitok: mlieko a vlnu.

POZNÁMKY

Práca- trest alebo radosť

- ak chcel človek prežiť, musel **pracovať**
- medzi prvé profesie patrili: **zberači, lovci, roľníci, remeselníci**
- **ZBERAČI A LOVCI:**
 - **na Zemi** nebolo rovnaké podnebie- striedali sa **obdobia chladu (ľadové doby) a tepla (medziľadové doby)**
 - **v poslednej dobe ľadovej** žili v Európe **lovci mamutov**
 - **rastlinstvo**: odolné stromy a kríky, namiesto trávy **lišajníky a machy**
 - **živočíšstvo**: soby, svište, vlky, snežné zajace a líšky... + už vyhynuté, napr. **mamuty, jaskynné medvede a jaskynné levy**
 - **lovci mamutov zo Slovenska z Moravian pri Piešťanoch**
- **ROĽNÍCI:**
 - **poľnohospodárstvo**- v **doterajších dejinách hlavné zamestnanie človeka** (posledných 100 rokov sa čoraz viac ľudí zamestnáva **inak**)
 - **pravlasť obilia= krajina „úrodného polmesiaca“**- vytvára **oblúk (podobný mesačnému kosáku)** medzi **Kaspickým a Červeným morom**
 - **poľnohospodárstvo** – práca bola vždy veľmi ťažká
 - **spôsob práce** – jednoduché nástroje, ľudská sila, sila zvierat
 - **nástroje** – v minulosti motyky a pluhy, dnes pomáhajú stroje
 - **umelé hnojivá** – ľudia nepoznali umelé hnojivá, využívali **trojpoľný systém** (pole malo 3 časti: **1. jariny, 2. oziminy, 3. úhor** – nič sa nepestovalo)
 - naučili sa **obrábať pôdu, ničiť burinu a zavodňovať suchú zem**